

Nr 82.

Ankom till riksdagens kansli den 24 juli 1914 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Karstorp nr 1 i Skaraborgs län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 178, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att de till förra kompanichefsbostället 1 mantal Karstorp nr 1 i Väster Gerums socken av Skaraborgs län hörande torpen Markustorpet och Nytorp må, sedan de hus å Markustorpet, som tillhöra ifrågavarande egendoms arrendator, blivit till kronan överlåtna, såsom en lägenhet med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med förbehåll om rätt för änkan Anna Greta Karlsson att under sin livstid utan avgift kvarbo i en henne tillhörig stuga å lägenheten och nyttja till stugan hörande kålgård samt taga fri utfartsväg över den försålda lägenheten.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid uppskattningsförrättning, som under år 1913 hållits å det för statsverkets räkning till den 14 mars 1916 mot ett årligt arrende av 1,240 kronor utarrenderade förra kompanichefsbostället 1 mantal Kars-torp nr 1 i Väster Gerums socken av Skaraborgs län, har förslag väckts om upplåtande av en lägenhet från egendomen. I skrivelse den 2 maj 1914 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren G. A. Borgstedt år 1893 upprättad karta över egen-domens inägor.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 12 kilometer från Skara och 3 kilometer från närmaste järnvägsstation, innehåller, efter avdrag av till järnväg exproprierad mark, en inägoareal av 89 hektar 12.46 ar, vartill komma 85 hektar 13 ar skogsmark.

Å egendomen finnas två torp, nämligen Markustorpet och Kype, samt ett f. d. torp Nytorp. Å Markustorpet, som innehaves av Vilh. Karlsson, tillhöra av byggnaderna en tillbyggnad till ladugården, innehållande själva fähuset, samt bodbyggnaden arrendatorn, varjämte därstädes finnes en Anna Greta Karlsson tillhörig stuga, som av henne för närvarande bebos.

Uppskattningsmännen hava meddelat, att framställning om köp av Markustorpet gjorts av dess ovanbemälde innehavare Vilh. Karlsson. Då emellertid, för den händelse avsöndring av detta torp komme till stånd, egendomens yttergräns skulle bliva särdeles oregelbunden och ny statbyggnad skulle behöva uppföras vid egendomen, hava uppskattnings-männen avstyrkt framställningen i fråga. Skulle likväl avsöndring från egendomen anses böra ske, borde Markustorpet jämte torpet Nytorp utgöra avsöndringen, upptagande å kartan ägofigurerna nr 325—371 och del av nr 235 med en sammanlagd areal av 8 hektar 80 ar, därav 7 hektar 22.5 ar åker, tomter och dylikt, 1 hektar 50 ar äng och odlings-mark samt 7.5 ar avrösningsjord. Försäljningen borde ske under för-utsättning att kronan inlöste ovannämnda, arrendatorn tillhöriga bygg-nader å Markustorpet, vilket av uppskattningsmännen beräknats kunna ske för 700 kronor; och borde vid försäljningen änkan Karlsson å Nytorp tillförsäkras rätt dels att under sin livstid hyresfritt få bebo den henne tillhöriga stugan å Markustorpet med tillhörande kålgård och dels att taga fri utfartsväg över den försålda lägenheten.

Markustorpet och Nytorp, arrendatorns nyssnämnda byggnader inräknade, hava såsom en lägenhet saluvärderats till 4,775 kronor. Om försäljning av lägenheten komme till stånd, borde det egendomen åsatta arrendevärdet minskas med 205 kronor.

Att avsöndra torpet Kype vore enligt uppskattningsmännens mening icke lämpligt, då därigenom skogen däromkring bleve friliggande. Anbud å torpet hade icke heller avgivits.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, som icke haft något att erinra mot det avgivna förslaget, har på de av uppskattningsmännen anförda skäl avstyrkt, att torpet Markustorpet avhändes egendomen.

Domänstyrelsen har hemställt, att Markustorpet med Nytorp måtte försälas.

För egen del biträder jag domänstyrelsens förslag. Det till försäljning föreslagna området ligger invid egendomens yttergräns, och dess fränsäljande synes icke komma att vålla nämnvärd olägenhet för brukningen av egendomen i övrigt.»

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 23 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 83.
